

KAM-juridiikkaryhmän kokous 5/2019

Aika: 29.8.2019 klo 12–14

Paikka: Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1

Läsnä: Aakkula, Heikkinen, Henriksson (pj.), Hupaniitty, Hämäläinen, Koivisto, Kuoppala, Kuutti, Lång, Matikainen, Paloposki, Reijonen, Sannikka, Tokila

1. Kokous avattiin ja asialista hyväksyttiin
2. Sihteeriksi valittiin Mikko Kuutti
3. Huhtikuun kokouksen (3/2019) pöytäkirja oli vasta tullut puheenjohtajalle, joten se hyväksytään sähköpostitse myöhemmin, kun siihen on ehditty perehtyä.

Kesäkuun kokouksen (4/2019) pöytäkirja

- Tietosuoja KAM-sektorilla-suosituksen ruotsinnoksen käännösasiasia ei ole edistetty, vinkkejä Juhalle.

Asiaan liittyen:

- Juha on menossa puhumaan kunnallisarkistoyhdistyksen **koulutustapahtumaan** 8.11.2019
- Museoalalle suunnitellun koulutuksen ajankohta lienee joulukuun alussa. Paikka vielä avoinna.
- 10.10.2019 Suomen tieteellisen kirjastoseura järjestää seminaarin **"Tietosuoja, data ja avoimet oppimateriaalit - mitä niistä pitää tietää"**. Maksullinen, tietoa lähetetään ryhmälle.

- hyväksyttiin

4. Tekijänoikeus

OKM:n järjestämistä työpajoista ei ole radikaalia uutta tiedoksi tuotavaa, osanottajillekaan ei ole vielä tullut yhteenvedoa kerätyistä työpaja-aineistoista.

Lisää työpajoja tulossa:

- **Sopimuslisenssijärjestelmä** 26.9.2019 (**ilmoittautuminen** 19.9. mennessä)
- **Lehtikustantajien lähioikeudesta** 7.11.2019

Keskusteltiin siitä että olisi OKM:n ja sektorin etu, että kulttuuriaineistojen käytöstä sovittaisiin keskitetysti eikä kukin toimija erikseen.

Tutkimuksen rajoitussäännöt

Elokuvien osalta rajoitusten puuttuminen vaikeuttaa esimerkiksi elokuvien sisältötutkimusta, jota tehtäisiin tietolouhinnan tapaisesti.

Arkistotutkimuksessa varsinkin yksityisarkistoissa ollaan harmaalla alueella niiden aineistojen osalta, joita ei ole julkistettu. Käytännössä arkistoon tuodut aineistot tulkitaan julkistetuiksi. Oikeuskirjallisuudessa on tästä erilaisia näkemyksiä. Tätä nukkuvaa karhua ei herätettäne.

Orpoteostyyppisen poikkeuksen säätäminen olisi eräs tilannetta selventävä keino.

Puolan nostama kanne artiklasta 17 todettiin.

5. Tietosuoja

Oikeusministeriön lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen toimivuudesta ja sen soveltamiseen liittyvistä kokemuksista.

- Keskusteltiin mahdollisista yhteisistä linjauksista. Pekka Heikkinen totesi, että lausuntopyyntö on ehkä tullut käytännössä kovin aikaisin.
- Annettavissa lausunnoissa voi yleisesti viitata KAM-toimijoiden valmistelemaan suositukseen.
- Sääntelyliikumavaran voi todeta olevan puutteellinen sikäli, että KAM-sektorin oikeutta saattaa aineistoja saataviin tietoverkoissa ei ole eksplisiittisesti mainittu.
- Sektorilainsäädännön puute olisi hyvä tuoda ilmi.
- Tehtyjä lausuntoja toivotaan jaettavaksi KAM-ryhmälle.

Keskusteltiin uuden tietosuojalainsäädännön puutteellisen tuntemuksen ja vaihtelevan tulkinnan aiheuttamasta vaarasta arkistoinnille. Liika varovaisuus voi alkuvaiheessa karsia tiedon keräämistä ja sen laatua. Täysin anonymiksi luvattua aineistoa ei voi tai kannata arkistoida. Automaattiset asianhallinta- ja arkistointijärjestelmät saattavat itsestään tuhota tietyn ikäiset aineistot ilman, että arkistointia aktiivisesti suunnitellaan.

Jonas totesi, että KAM-sektori kaipaisi lisää tiedottamista, jotta kansalaiset osaisivat tarjota aineistojaan arkistoihin ennen niiden tuhoamista.

KAM-suosituksesta voisi seuraavana askeleena tehdä viralliset käytännesäännöt, jolloin niiden juridinen merkitys kasvaisi. Sukututkimusseura on valmistelemassa omia [käytännesääntöjään](#).

6. Tiedonhallintalaki

[Digitaalinen kulttuuriperintömme 2019 -seminaarissa](#) (6.9.2019 Oodissa) Riitta Autere (VM) puhuu aiheesta ”Tietopolitiikka, uusi tiedonhallintalaki ja kulttuuriperintö: huomioita ja vaikutuksia”. Kommenttipuheenvuoron KAM-juridiikan näkökulmasta menee esittämään Juha Henriksson. Juhalle toivotti tervetulleeksi mukaan puheenvuoron laatimiseen.

7. NKR-tilannekatsaus

Outi raportoi. Käyttöliittymäratkaisu on tällä hetkellä aktiivisesti keskustelussa. Finnan käyttäjähallinta ei sovellu, lisäksi omien näkymien omat käyttäjätietokannat aiheuttavat harmia. Eräs ratkaisu on oma alanäkymäratkaisu kullekin toimijalle, mikä aiheuttaa monituiset käyttäjäylläpidot ja oman koodin. Tutkijasaliratkaisussa aineistot kerättäisiin yhden tunnistautumisen taakse.

Miten ratkaistaan jonkin tahon tutkijaksi hyväksyneen statuksen ja tutkimuskohteen, aineistojen yms. tietojen jakaminen eri toimijoiden välillä? Mikko piti toimivana ratkaisuna vahvan tunnistautumisen toteuttamista vaihtoehdoksi finnan käyttäjätunnistautumiseen, jotta se olisi kaikkien finna-aineistoja tuottavien toimijoiden hyödynnettävissä.

8. Muut asiat

- Pekka kertoi, että on menossa keskustelemaan OKM:n kutsumana e-kirjojen lainaukseen liittyvistä tekijänoikeuskysymyksistä 17.9.2019. Taustalla on EU-tuomioistuimen ratkaisu tapauksessa VOB v Stichning Leenrecht, jonka mukaan e-aineistojen lainaukseen olisi sovellettava samoja sääntöjä kuin muihinkin aineistoihin.

- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on hyväksynyt ”Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa” -ohjeen. Se on tulossa julki 16.9.2019.
- Tuula Hämäläinen on jäämässä eläkkeelle, mutta jatkaa vielä noin vuoden töissä.

9. Seuraava kokous

Kenties syyslomaviikon jälkeisellä viikolla, alkaen 21.10., Juha järjestää Doodle-kyselyn.

10. Kokouksen päättäminen klo 13.40